

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурката — веднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсецъ

ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Съдържание:

Законътъ за сръдното дѣвическо образование. — Женскиятъ социаленъ въпросъ. — Женитѣ и въпроситѣ на Алкоголизма. — Честотулието на г-жа Клемаксъ Ройе. — Разни. — Мисли и изречения. — Книги и списания Обявления.

Законътъ за сръдното дѣвическо образование.

(продължение отъ брой 10-ий и край).

По-горѣ казахме, че женитѣ били завзели борба за извоюване правото за приемането си като студентки въ Висшето училище; уплашихме се и ние сами отъ туй си изражение — думата борба е много силна, ние ъж употребихме, за да покажемъ дѣятелността на женитѣ въ тоя случай, та нека тя да не сблазни никого: женитѣ постѣпахъ най-лоялно, най-законно. Началото и разнитѣ фази на тая борба — за да продължимъ употребленieto на първото си изражение — се напратъ изложени изъ разнитѣ годишници на единчкото у насъ женско списание — Вашето, Госпожа Директорче, та же-

лающий да се убѣди въ лоялността на женскитѣ дѣйствия въ този случай, достатъчно е да хвърли единъ погледъ върху разнитѣ статии за тоя въпросъ изъ «Женския Свѣтъ», на който нѣмаме, за жалость, подъ рѣжа всичкитѣ годишници, за да цитираме годишнитѣ, броеветѣ и страницитѣ. Въ историята на тая борба не е дълга, та ето Ви ъж въ двѣ думи: първий потѣгъ бѣ даденъ отъ «Женския Свѣтъ» чрѣзъ сътрудницата му Г-ца Конарева, ако се не лъжемъ, въ първата още година на издаването му, сир. прѣди петъ години още горѣ-долу; послѣ писахъ се по тоя прѣдметъ нѣколко статии отъ г. К. Бербенко въ «Свободно Слово», ако помислимъ добрѣ, и отново въ «Женския Свѣтъ»; въпросътъ биде забравенъ за прѣзъ нѣколко врѣме, нѣ за да избухне още по-силенъ; женскитѣ свѣтъ по насъ оцѣни стойността на въпроса и взе да измислюва сръдства за извоюване туй право; затова първомъ интересующитѣ зехъ да бомбардиратъ Министерството на Народното

ни Просвѣщение съ прошения, за да бждѣтъ приети като студентки, нъ, като разбрахъ, че то не било компетентно да разрѣши въпроса, отправихъ се съ прошение къмъ Прѣдсѣдателя на Камарата за разрѣшение въпроса; не знаемъ, защо въ оная сесия на Народното ни Събрание туй прошение не бѣ взето прѣдъ видъ, нъ каквото и да било, женитѣ не се обескуражихъ, та продължихъ борбата, догдѣ имахъ щастieto да намѣрихъ въ главата на Министерството на Народното Просвѣщение и К. Величковъ и да припечелѣхъ благосклонността на нѣколко депутати, та чакъ тая година сполучаватъ, за възнаграждение на трудовѣ си, вотиранieto на единъ законопроектъ, който прѣдставя всичкитѣ пожелавани прѣимущества, и третиранieto нѣкакъ въпроса за приеманieto имъ въ Висшето училище, нъ, за жалость, безъ успѣхъ.

Прѣди да свършимъ вече съ настоящата си статия, молимъ читателкитѣ си да ни харияхъ още малко търпението си и благосклонното си внимание, ако и да се сѣщаме, че трѣбва да сж вече доста уморени отъ сухостъта на прѣдмета. Искаме, прѣди да свършимъ, да разгледаме, какви сж били основанията, на които, основавайки се Камарата, не е могла да даде едно благоприятно рѣшение на тоя въпросъ, а, послѣ, да обсъдимъ, заедно съ читателкитѣ си, дали е свършена вече мисията на женското по насъ движение относительно тоя въпросъ и дали остава още да се прави нѣщо по него и какво.

Г. Министертъ основава отрицанието си да отвори вратата на Висшето ни училище за дѣвицитѣ на туй, що тѣ не сж достатъчно подготвени, за да слѣдватъ въ разнитѣ му факултети. Въ това г. Величковъ може да има една съвсѣмъ малка доза на право, въпрѣки че отпущанieto му стипендии на дѣвици, да слѣдватъ по чуждитѣ университети и да ги назначи отпослѣ учителки по дѣвическитѣ у насъ гимназии, иде да ни докаже най-ясно, че той не се държи много здраво о тия си убѣждения, които е искалъ въ Камарата. Ние тукъ не щемъ да разискаме и да разрѣшимъ въпроса, защо г. Величковъ се показва неумолимъ; приемаме за единъ моментъ, че има пълно право да се държи въ тия си убѣждения; хубаво, туй нѣщо ние го разбираме! Не разбираме, обаче, защо и подпръ внасянieto на прѣдложения отъ вѣкои г. г. депутати, удовлетворяющи напълно неговитѣ изискания, той е продължавалъ да бжде не-

умолимъ. Никакъ не отричаме на г. Министра на Народното ни Просвѣщение добрата му воля за приготвление на свѣтло бждѣще за жената у насъ, та не можемъ си обясни неговото поведение подиръ внасянieto на слѣдующето прѣдложение отъ г. Найчо Цановъ; «Да се позволи на дѣвицитѣ, свършивши нашитѣ досегашни гимназии, да постѣпнѣтъ въ Висшето училище като слушателки, до като издържѣтъ испитъ по програмата на мъжкитѣ ни гимназии». Добръ! Какви други условия отъ тия на притежаване гимназиаленъ атестатъ за постѣпване въ Висшето училище може да иска г. Министертъ на Народното Просвѣщение? Ще каже той че дѣвицитѣ не ще могатъ да издържѣтъ тоя испитъ? Затова нека му мислѣтъ ония, които желяхъ да постѣпнѣтъ въ Висшето училище. По-добръ би било, мислимъ, да се дадѣло туй право на дѣвицитѣ да държѣтъ испитъ, въ който екзаминаторитѣ да сж били въ правото си да ги испитватъ най-строго и да ги вжсатъ повече отъ момцитѣ, нежелп да имъ се отнеме и тая послѣдня надѣжда! — Па, освѣнъ туй, защо и да се не правѣтъ нѣкакви отстъпки въ началото на момчетата, както се е правѣло и се прави още, ако се не лѣжемъ, на момцитѣ? Може ли г. Иванъ Московъ да ни каже — нѣщо, което не знаемъ защо, не е направилъ въ Камарата — по коя именно причина, «ако нѣкои ученици се допускатъ въ Висшето училище безъ надлѣжната подготовка, то не е резонъ да направимъ сжщото и съ момчетата?» Дали защото г. Иванъ Московъ бѣ избранъ отъ мъже, та мисли, че мисията му въ Камарата е да прѣдставлява мъжетѣ си избиратели и тѣхнитѣ интереси, а не женитѣ? Какъ тѣй г. Московъ не е можалъ да помисли, че такова едно мнѣние, като неговото, исхвърлено току-тѣй безъ никаква мотивировка, ако сполучва да се оттърве отъ изглеждане за глупаво, не може, обаче, да се събере и удържи въ рамкитѣ на логичността и да не подпадне въ ония на смѣшността? — Па, най послѣ, числото, огромното число на просителкитѣ не е ли могло да дѣйствува нѣкакъ въ сърдцето и душата на депутатитѣ за благоприятното разрѣшаване на въпроса? Чудимъ се на депутатитѣ ни! Чудимъ се на г. Д-ръ Георги Янколовъ, особено на чудесната му, дѣйствително, логика: «... Ние знаемъ, че образованieto е една нужда и че въ днешно врѣме, при тая голѣма конкуренция,

който се появява отъ день на день, *най-голяма нужда е да бъде човекъ образованъ и развитъ*. Добрѣ, ама ние българитѣ обикновенно искаме всичко да върви бързо. Въ тоя случай можемъ да си припомнимъ грѣдката поговорка за мъжа, който, като поискалъ да се жени, казвалъ: «жена искамъ, сега ъж искамъ». Не искалъ да остави работата за утрѣ, а всичко днесъ искалъ да се свърши (ха, ха, ха! Ехъ че шеговитъ и смѣшенъ билъ пустя му докторъ!) Сега азъ не разбирамъ, каква налѣжаща нужда може да има тука. (То се види отъ думитѣ ви г. докторе!) *Най-сетинъ нека една година да останѣтъ 300 ученички* (забѣлжете, че числото е двойно — 600) *по-малко образовани. Неолмушъ онданъ! Нѣма съ това да пропадне България*» я?! (Тѣй я! Браво!!!) Ето единътъ, който е държалъ въ камарата единъ отъ виднитѣ ѣ, може би, членове, относително въпроса. Не ще дума, че при такъва логичностъ, такъва блѣстеща убѣдителностъ на слово и най-голямото право на свѣта би се прѣобърнало въ най-ужасна несправедливостъ! Никакъ, прочее, подиръ това не трѣбва да ни очудва, че дѣлото ни е пропаднало: то е твърдѣ естествено, споредъ насъ. Нѣ, я си помислѣте малко, господа: 600 ученички, които подиръ 4 години — врѣме, което най-малко се изисква, догдѣ гласуваний новъ законопроектъ произведе ученички достойни за Висшето училище — 1000 и повече даже дѣвици сж ожедени въ мракъ! Въ други държави, въ случай на явяване 600 студентки, би се се съградилъ особенъ университетъ. Висшето ни училище броело ли е въ първата си година 600 студентки? Сигурно не. А послѣ, г. Д-ръ Янколовъ си е позволилъ да каже: «Не олмушъ онданъ!» Не се ли е уплашилъ той самъ отъ тия току-тъй толкова лесно сказани думитѣ си? . .

Не е нужно да говоримъ повече; оставяме на читателитѣ да сждѣтъ по-нататѣкъ. Едно нѣщо само ни остава да кажемъ: борбата ни относително образованието ни не е още свършена; отново трѣбва да почне тя. Нѣ тоя пътъ трѣбва да се работи по-прѣсмѣтливо. Усилията и надѣждитѣ ни трѣбва да се обрѣнатъ къмъ г. Величкова, който не веднѣжъ вече е показалъ, че е човекъ знающъ, да оцѣнява нашитѣ права и да удовлетворява нашитѣ нужди. Нека усилията ни се обрѣнатъ още къмъ по-свѣстнитѣ ни депутати, които иматъ за присърдце нашия, а слѣдователно на отечеството ни, напредѣкъ;

нека направимъ всичко зависяще отъ насъ и нека чакаме догодишната сесия на Камарата, гдѣто дано туй ни дѣло се увѣчае съ усѣхъ!

Женский социаленъ въпросъ.

(продължение отъ брой 9-ий и край)

III-о Жената или Майката.

Жената, слѣдъ като мина двата периода, дѣтство и моминството, естествено е, съ таково възпитание отъ неѣ не може да се очаква друго, освѣнъ усъвършенствование свѣтския животъ и тя асѣ не се стрѣми къмъ друго; за постиганне на своята цѣль, тя даже забравя, че не вѣрва въ Бога; напротивъ тя най-напредъ отива въ черква, нѣ, разбира се, не да се моли на нѣкой Богъ, а да си покаже новитѣ рокля, жекетъ или пилерина, капела и пр. или пъкъ да изгледва таква, защото отъ журналитѣ на Цвибака, Пренъ-Танъ не може така нагледно да си избере нови нѣща. Наистина въ градината тя ще види все нови журнали — защото Евреитѣ вече узпахъ какво иска нейна милостъ и обличатъ женитѣ и дѣцата си въ разни нови дрѣхи и по този начинъ правѣтъ ала Американски реклами на своитѣ стоки. — Нѣ пъкъ и Черквата е за неѣ единъ видъ моденъ журналъ, па и тя едва ли на друго мѣсто може да бѣде тѣй близко съгледана, както въ Черквата. «Какъвъ хубавъ плюшъ е пилерината на тая Госпожа; каква хубава рокля е на оная Госпожа; колко хубава — капелата на Г-жа Марийка» и др. подобни говорѣтъ въ Черквата вмѣсто молитва. «Видите ли каква хубава и скѣпа коприна е роклята на Г-жа Марийка»? «Ахъ тя е щастлива!» отговаря събѣсѣдката. «Вий да сте ѣж видѣли на бала она-зи вечеръ! Нейната бѣла коприна рокля съ оня-мити два метровия шлепъ, оная деколтация, оня зефиръ на главата ѣ — прѣдолѣ велица ни; всичкитѣ останѣхме посрамени — тя бѣше Венера на бала». «Казватъ, че мъжъ ѣ наскоро щѣлъ да бѣде уволненъ и даденъ подъ сждъ за нѣкакви злоупотрѣбления съ 40,000 лева». «Бошлафъ. Нищо нѣма да му направѣтъ. И да е истина това, тѣ иматъ много приятели; па най-поезѣ нѣли днесъ за днесъ тя живѣе както си ще». «Пъкъ моя хубосникъ се бои като заекъ и не иска да си упиѣ нови рокля за бала; прѣдставѣте си, Госпожо, той иска да ме застави да облѣкѣ бѣлата рокля, която направихъ за прѣдшния балъ, защото струвала 450 лева. Като че азъ съмъ крива за това! расправямъ му, че таквось нѣщо не се е чуло още, съ една и сѣща рокля да се отива два пътя на балове, нѣ разбира ли ти той отъ дума? — Нѣли е селенинъ, пакъ селенинъ и туй то.

Азъ искахъ да го измѣжъ и да му отмѣстѣ, та заплакахъ и рѣкохъ нѣма да идѣ на бала; нѣ той, вмѣсто да се насѣрби, зарадва се. Нѣ пакъ му отмѣстихъ. Направихъ се на болна, накарахъ го да доведе Мама отъ Руссе и така му напакоистихъ около 200-300 лева» «многая лѣта а а» почижъ да пѣжтъ свещеници-

тъ, женитѣ направихъ кулетно знакъ и си отдохж. Това е то Черквата на жената.

Всѣдствие всѣкидневното труфанне съ разни на-
кичия; всѣдствие самопризнанието, че е слаба въ
всѣко отношение, даже и умствено и че тя живѣе
само съ галѣние отъ дѣтинството до старостъ — тя се
поставя прѣдъ лицето на мъжа не като човѣкъ съ
извѣстни права и претенции въ обществото, а като
кукла, прѣдметъ за иѣкаква играчка. Въ дома ли,
въ Черквата ли, въ бала ли или въ градината, жена-
та постоянно се обвива съ разни иѣжности отъ страна
на мъжа и тя надува ли се, — надува!

Тя не знае, че именно тѣзи любезности ѣхъ поста-
вятъ въ лицето на мъжа за незаслужаваще сериоз-
но разговоренне, а само галѣние и милквания като съ
едно дѣте; На неѣхъ справедливо може да се прѣпише слѣ-
дующата приказница: Единъ бѣлъ човѣкъ, отъ корабо-
крушение, испадналъ на суша между едни черни хора,
които като го съгледали, почнали да му се кланятъ и
го Боготворятъ; съ голѣма слава го отведи въ града
и му опрѣдѣлили най-хубавата къща за живѣние; вс-
ички мъже, моми и жени му слугували и повечето му
носили сладки за ѣденне. Той разбралъ, че го взели
за царь.

И такива почести му отдали. Като сж се мнѣжили
3-4 мѣсеци, той забѣлѣзалъ че всичкитѣ голѣми, ко-
то идвали при него, все му пицали месата и много се
раждали. Най-послѣ единъ день му обявили, че тѣхно-
то правило било да ловѣтъ бѣли хора, да ги милватъ
и хранѣтъ по нѣколко мѣсеци, до като станѣтъ тлѣсти
и да ги изѣдѣтъ. Разбира се, жената у насъ не се
ѣде, нѣ се гали, до като заслужа това, и послѣ тя са-
ма окапва. Поне такава е за сега положението на же-
ната въ обществото; тя е галѣното дѣте на мъжетѣ;
съ неѣхъ се играѣтъ като съ автоматическа кукла и тя
отъ удоволствие достига до маймунството, като не се
стрѣсва и не иска да разбере, че това галѣние и компли-
ментстванне отъ страна на мъжетѣ сж нейнъ погн-
белъ, защото ѣхъ смятатъ за невѣжа, неспособна и не-
достойна за нищо друго, освѣнъ за забавителенъ
прѣдметъ на мъжетѣ. Въместо тя да прояви своето
достоинство, да отхвърли прѣзрително всѣка почва на
подмилквания и дѣтинство и винѣги да гледа, щото и
на неѣхъ да се гледа като на човѣкъ, съ умствени сп-
особности, и пмѣѣщъ що-годѣ права. Тя отъ день въ
день се става по-смѣшна, по-неспособна въ лицето
на мъжа; послѣдний до толкова не ѣхъ почита, щото
тя абсолютно нищо не знае даже за положението му,
търговскитѣ или други фпацианци операции. Той
никога не размѣсва съ неѣхъ за бѣдѣщето или, за оте-
чеството и Народа. И защо ще разпеква и съ кого?

Нейна хилостъ асѣжъ така се е поставила прѣдъ
него, че освѣнъ за моди или да ѣхъ гали като малко
кученце-друго нищо съ неѣхъ не разпеква. Какво уни-
жение за жената!

Колко е тя нещастна, когато се случи мъжѣтъ
да умрѣ, а тя нѣма понятия отъ нищо и прибѣгва до
други мъже — онекуни да ѣхъ управляватъ или опра-
вятъ мъжевитѣ ѣхъ смѣтки, като че тя е умоповрѣде-

на. Нѣ съзнаватъ ли това женитѣ, взематъ ли примѣръ
отъ всѣкидневни такива случаи?

Имаме основание да се съмнѣвамъ. До колко
низко е поставена жената прѣдъ мъжа въ всѣко
отношенне имае хиляди примѣри всѣки день. Единъ
день въ гр. Я. Проповѣдникѣтъ на Евангелската Черква
обяви, че ще държи сказка за отношенията между мъ-
жа и жената. Поканихъме единъ Г-нъ нашъ познатъ.

«А на такива работи ме нѣма мене. Какво ще
му слушамъ, за правата на жената и др. т. глупости;
жената е длѣжна да си гледа къщата и да слуша мъ-
жа — не слуша ли, дръпни ѣхъ единъ дървенъ Гос-
подъ и послѣ вижъ слуша ли или не»?!

Какъ Ви се вижда тая метода? Нѣли жената
стои на висотата на своето положение!

Да. Тежко и за окаиванне е положението за же-
ната у насъ, нѣ главната причина на това ѣхъ положе-
ние е сама тя. О! прѣстанѣте отъ дѣтинскитѣ мани-
ери Отхвърлѣте подмилквания и комплименти. Прѣста-
нѣте отъ разни маймунски кокетничества; изискайте
отъ насрѣщния си сериозностъ, разумно разпекване —
не за моди, а за държавни и общественни работи.

Дайте на мъжа да разбере, че има прѣдъ себе
си не кукла, а човѣкъ достоенъ като него и готовъ на
всѣко разумно разпекване. Дайте му да разбере, че
Вий заслужавате неговото внимание като къмъ сериоз-
енъ човѣкъ и умна събѣсѣдница, а не — предмѣтъ
на гавренне.

Сега ще поговоримъ за срѣдствата, като какъ да
се прѣмахне сегашното положение на жената у насъ.

Прѣди да почнемъ да говоримъ за срѣдствата,
съзнаваме, че едва ли ще принесѣтъ нѣкаква полза на
сегашното женско поколение — нѣ водимъ отъ много
примѣри, ласкаемъ се, че поне нѣкра отъ огъня ще
падне съ сърцата на истински желаѣщи подобрене
нещастното си положение — жени и това е достатъчно.

I-о Срѣдство.

Да се състави общо женско *образователно есси-
тативно* дружество, съ седалище въ София и имѣѣще
клонове въ всичкитѣ градове и села — дѣто ще има
3-4 жени или моми грамотни.

Това дружество да има първата грижа да устрои
на всѣкъдѣ практически училища за въспитанието, ду-
ховно нравствено и стопански — всички моми и же-
ни и до колкото е възможно членкитѣ да държѣтъ 2-3
пѣтя въ седмицата сказки съ горѣпоменѣтия характеръ.

Дружеството да опрѣдѣли една отъ най-хубавитѣ
ни народни костюми за общъ женски костюмъ; да ис-
хвърли съ прѣзрѣние всѣкакви моди и разни труфла;
да научи жената колкото се може по-скромно да се
носи, и повечето да мисли да принесе полза на оте-
чествения Олтарь; да се грижи да придобива равни
права въ държавата, на която да бѣде истинска май-
ка съ пълната смисълъ на думата.

II-о Срѣдство.

Духовно въспитанне на жената у насъ е съвър-
шено изоставено.

Св. Екзархия трѣбва да се погрижи вече да

замѣсти сегашното духовенство съ нови сили, истински служители на словото Божие и носители кръста на Спасителя Христа.

Погледнете авторитета на Руския свещеникъ и на нашия!

Да се въведе правило въ Церквитѣ, слѣдъ всѣка служба да има проповѣдь отъ разбираемия езикъ и най-послѣ да се запрѣти на свещеници, които обичатъ да ходѣтъ по кръжми или други неотговарящи на сана имъ — мѣста.

Тукъ е мѣстото да споменемъ, че ний имаме вече доста образовани свещеници, слѣдователно трѣбва да бждатъ зѣставени да обучаватъ паството, на разбираемъ езикъ.

Съзнаваме, че има още много други срѣдства за избавление жената отъ невѣжеството, нъ оставяме; нека силнитѣ въ науката ги посочятъ; а тѣй ще прѣвратимъ, защото и тѣй вече утегчихме читателката, отъ която просимъ извинение.

Дано Богъ помогне да дойде това врѣме, когато у насъ нѣма да се прави разлика между мъжъ и жена, въ разисквания за доброто и напредъка на Отечеството. ст. София С. и П. Ризови *).

Женитѣ и въпросътъ на Алкоолизма.

(Продължение отъ 6-я брой).

Силна алкоолизма. — Органитѣ, които най-напрѣдъ почувствуватъ дѣйствието на алкоолическото отравяние, сж тия, що сж най-възвишени въ органическата иерархия. Това е лесно за разбиране. Въ органитѣ, гдѣто храненето е най-дѣятелно, и най-малката причина, която дѣйствува надъ тѣхъ, като имъ отнѣма отъ цѣлунитѣ нуждата за жизненитѣ манифестации вода, ще поврѣди на тѣхнитѣ служби.

Така, въ първата фаза на напиването, която била наречена *раздразнителна* фаза, виждаме, че най-първо счезва психическата служба, цѣлостта на най-висшитѣ способности. Прѣдиазливостта, прикриването, това нѣщо, което покрива и крие истинската личностъ, счезватъ.

Идеитѣ нахлуватъ въ мозъка, говорѣтъ е по-свободенъ, по-убѣдителенъ. Напивающия се става съобщителенъ, довърчивъ, свѣтътъ му се види по-добъръ, всичко наоколо му се види по-привлѣкательно.

По видимоу, физическата сила и интелигентността порасватъ; нъ, въ дѣйствителностъ, работата не е никакъ тѣй. Злочестия, завладѣнъ отъ питието, е само по-малко довърчивъ, по-смѣлъ и по-естественъ.

Алкоолътъ не прави гении, но дава му само да се покаже по-свободно. Единъ глупавъ пияница винаги си е глупавъ. Нъ тоя периодъ на раздразнение скоро се послѣдва отъ другъ периодъ, тѣй нареченъ *испадането*. Съдатинитѣ, който, като испилъ едно достатъчно количество чаши ракия, не се съмнѣвалъ за нищо и мислѣлъ, че може да извърви дълъгъ пътъ, твърдѣ скоро си заблѣзва, че не може вече да послѣдва другаритѣ си и почва просто да се влѣче

подиръ тѣхъ.

Пиянството има едно твърдѣ явно дѣйствие върху половитѣ органи; и тѣ, както другитѣ цѣлули на организма прѣтърпѣватъ осушителното дѣйствие на алкоола. Нъ не само това е дѣйствието на алкоола въ този случай. Той може да дѣйствува и върху ембриона. Трудната жена, която се прѣдава на алкоолизма, обикновенно ражда едно сжщество аномално. Опитътъ на Фере върху кокошевитѣ ембриони не дава никакъ да се съмнѣва нѣкой относително тоя въпросъ. Тоя ученъ е доказалъ, че, подлагайки снесенитѣ яйца на дѣйствието на алкоолически пари, получава се излупването на чудовища.

Нъ нека се върнемъ върху картината на пиянството.

Интелигентността счезва; идеитѣ, които се показвали толкова ясни, ставатъ съвсѣмъ неясни, пѣматъ никаква связь помежду си. Наметътъ тоже счезва: много пъти пияния забравя първитѣ думи на фразата си, която е на свършване.

Зрѣнието ослабва, чувствата не се покоряватъ вече на раздразняванията.

Психическитѣ способности, слѣдъ като сж били прѣзъ нѣкое врѣме възвишени, испадатъ, счезватъ.

Малкия мозъкъ (*cervelet*) и дългия мозъкъ (*moelle*) прѣтърпѣватъ тоже влиянието на алкоола, та службата имъ е разстроена: губи се координацията на движенията; пияния човѣкъ не може да се държи на краката си, люлѣе се, пада, става, за да падне отъ ново. Бездѣятелността не закъснѣва да завладѣе цѣлия му организмъ.

Ако количеството на испития алкоолъ е достатъчно, то единъ тѣжъкъ сънъ послѣдва симптомитѣ на силното отравяние: подигане на стомаха, повръщане, блѣдностъ, истудяване. Подиръ тоя сънъ, мозъкътъ е затѣпѣлъ, главата тѣжка и болѣзенна. Пияния чувствувва голѣма жажда, та злочестия се принуждава да пие и да пие, догдѣ вече падне въ хроническия алкоолизъмъ.

Формитѣ на пиянството сж различни, споредъ естеството на внесения въ организма алкоолъ и неговата гжстота.

Хронически алкоолизма. — Туй, което въ началото било едно удоволствие само, става непзбѣжна и налагаема се нужда. Пияницата, щомъ е лишенъ отъ обичното си питие, бива завладѣнъ отъ хиляди морални и материални мъки. Идеитѣ му сж неясни, паметта му — неувърена. той самъ е начумеренъ, сърдливъ. Не ще да ѣде. Па и защо да ѣде, когато цѣлунитѣ му, постоянно опоявани отъ алкоола, отричатъ асимплагцията?

Стомахътъ мъчно доставя гастрическия сокъ и мъчно търпи хранитѣ. Понѣкога той се изѣжда отъ рани, които, най-послѣ, продупчватъ стѣнитѣ му и причиняватъ силни перитонити, които убиватъ злочестия пияница въ разстояние на нѣколко часа само.

Разнитѣ смилателни сливици, гланди, дробъ, панкреасъ не изливатъ нуждитѣ за смилането сокове.

* Настоящата проширка посвещаваме на любимитѣ си Ефимия и Иванчо Т. Казанджиеви.

Една хроническа диарея, която изнемошава още повече алкоолика, може да поведе маразма, която не слѣдъ дълго време се послѣдва отъ смъртта.

Спирозата (cirrhose) съ своитѣ два сателита: асцитата (ascite, надуване на корема) и надуването (œdème) на долнитѣ краища и албуминурията (albuminurie: пиканне албумини, бѣлтъжъ) могатъ още се появи.

Пикочъта е богата въ пикочна киселина и урати — нѣщо, което показва, колкото горѣшпята сж непълни, недостатъчни.

Алкооликътъ затлъстѣва много, извънредно. Разнитѣ съсжди ставатъ сѣдалището на аневризмитѣ. Мозъчнитѣ и лигавитѣ кръвотечения сж нѣща обикновени у хроническитѣ алкоолици, а вторитѣ, особено, — мжчни за спиране. Строщаванieto на коститѣ е чудесно лесно.

Алкоолътъ, като прѣпятствува на храненieto, прѣдрасполага къмъ много болѣсти.

Всичкитѣ лѣкари знайтъ, колко болѣститѣ у алкоолицитѣ сж обикновено тежки. Единъ алкооликъ много лесно става туберкулозенъ. Затварянieto и оздравянieto на ранитѣ става съ отчайвающа бавностъ.

Всичкитѣ чувства: обоняние, вкусъ, слухъ, зрѣние сж побъркани.

Надутитѣ съсжди, пжпкитѣ по лицето на пияницата, който и безъ това е неприятенъ вече на гледъ, придаватъ му още по-голѣма грозота. Хроническитѣ ларингити не сж рѣдки.

Най-послѣ, мозъкътъ прѣдставлява нѣкакви поврѣди, които, споредъ дѣто се тѣ произвеждатъ, иматъ и различни послѣдствия.

Службитѣ на специфичния (отдѣлния) животъ сж отслабнжли: всичкитѣ почти хронически алкоолици сж изнеможѣли, неспособни въ изпълняване съпружескитѣ си длжжности, и то за голѣмо щастие, защото алкоолътъ е особено наследственна отрова, та влиянието му се чувствува и до 3-я и 4-я родове. — Дѣцата на родители-алкоолици, освѣнъ прѣдставянитѣ отъ тѣхъ физиологически недостатъци, ставатъ почти всички злодѣйци. Върху тия, що прѣдставятъ морални и интелектуални недостатъци, 50% сж родени отъ алкоолици.

Хроничнитѣ алкоолици, които изведнжжъ сж лишени отъ своята обичайна отрова и за които трѣбва да поговоримъ отдѣлно, прѣдставятъ нѣкакви извънредно тежки явления, които нѣматъ нищо общо съ силния алкоолизъмъ. — Вмѣсто едно общо испаданне, появява се едно силно прѣбраздавление. Почивката и сънътъ изчезватъ. Страшни картини и нѣкакви животни, несществуващи въ свѣта, прѣдставятъ се въ духа на злочестия. Той чува гласове, викни, рекове, страшни заповѣди и др. т. п. Всичко това е резултатъ отъ набранитѣ въ паметта му впечатления, които се пробуждатъ тѣй силно изведнжжъ, щото се показватъ като истински, дѣйствителни.

Чувствителността е твърдѣ голѣма, зрѣнието и слухътъ притежаватъ една необикновена острота. Говоренieto е кжсо, прѣкъснжто, дума по-дума, фраза по-фраза, и отъ нечута бързина. — Болнитѣ, които,

обикновено, изражаватъ се мжчно, придобиватъ една необикновена краснорѣчивостъ. Тѣ описватъ видѣнията си съ тона на една страшна и чудесна вѣроятностъ.

Мускулитѣ се свиватъ силно. Понѣкога, едва нѣколко души могатъ да удържатъ въ неподвижностъ пияницата.

Температурата се издигва. Тѣлото се расклаща отъ послѣдователни спазми.

Тия явления, най-послѣ, се послѣдватъ отъ комата (coma), която често свършва съ смъртъ.

Подъ влиянието на тия видѣния именно алкооликътъ прави всѣкакви злодѣяния, за които не е никакъ отговоренъ.

Ето едно бързо описание на картината отъ тежкитѣ безредия, които причинява алкоолътъ въ организма. Но това не е достатъчно: тая отрова има, откъмъ общественна точка зрѣние, още много по-страшни резултати.

Честуването на г-жа Клемансъ Роайе.

На 26 Февруарий тази година въ Salle des fêtes на Grand-Hôtel въ Парижъ се състоя единъ банкетъ, даденъ отъ Французката интеллигенция въ честь на една видна жена на нашето време, знаменита прѣводачка на Дарвина, Клемансъ Роайе (Clémence Royer *). Инициаторка на този «праздникъ на мисълта» госпожа де Сентъ Круа, която пише подъ псевдонимъ Савиозъ, ми каза на скоро слѣдъ банкета, въ честь на Сарра Бернаръ: — Да, всичко това е хубаво: Генкуръ има свой банкетъ, Бертло — свой, Пювись-де-Шаванъ — също; разбира се и Сарра Бернаръ, като забѣлжжителна прѣдставителка на Французката сцена трѣбваше да има свой банкетъ. Но ний не трѣбва да забравимъ жената, която е посветила цѣлия си животъ на науката, като високо е подигнжала въ своето време и висотата на французкитѣ социолози и биолози и словата на французкитѣ жени. Това е бескористната самоотвержената и благородната Clémence Royer, която доживѣва своитѣ послѣдни години на вѣчна труженица въ народенъ и специално пожертвуванъ за литератори и учени отъ братъ Галини въ Нели. И госпожа де Сентъ Круа ми расказа една на мене извѣстна впрочемъ история на Клемансъ Роайе — извѣстна сега отъ какъ цѣлий печатъ е заговорилъ по поводъ на банкета. Своята мисль г-жа Сентъ Круа съобщи и на други и като срѣщнжъ всеобщо съгласие, залови се за работа и организова — банкетъ. Достатъчно е да кажемъ имената на членоветѣ на комитета, който организиранъ за тази цѣль отъ енергичната и дѣятелна де Сентъ Круа, за да се разбере какъ почетно се ползува името Clémence Royer въ висшата сфера на французката интеллигенция. Бертло, Летурно, Золя, Левасейоръ-братя Рени (отъ Collège de France) Мосненъ, Дековъ и мн. др. незабавно дадохъ своето съгласие на неморимата организаторка на банкета, на който га-

* Не е излишно да запознаемъ и българскитѣ читатели съ това празненство, като се ползуваме отъ дописката на единъ руски Корреспондентъ въ вѣстникъ «Новости» № 62 за т. г.

зетата «Evenement», отъ своя страна прѣдостави бюрото на редакцията за всичката подготовителна работа. И ето на 26 Февруарий въ 8 часа вечерята около 250 прѣдставители на парижката интелигенция се събраха въ народната зала на Grand Hôtel да чествуватъ подъ прѣдсѣдателството на извѣстния професоръ—академикъ Левасеръ, скромната низка бабичка, която въ своето скромно, макаръ и празнично облѣкло, не би обръщала на себе никакво внимание, ако не бѣха изразителнитѣ ѝ голѣми, умни очи, които сж запазили всичката ясностъ и блѣсъкъ на младостта.

Нѣма да се установявамъ върху подробноститѣ на банкетъ; ще упомяна само за прѣдкрасната виньетка на Вилъета, която пзображава «истината» съ факелъ въ ръка, която показва на трудещото се и страждующе човѣчество пътя къмъ по-добъръ животъ; къмъ по-добро бждще — и ще прѣминамъ къмъ рѣчитѣ, сжщността на празника. Първо говори прѣдсѣдатель-академикътъ Левасеръ, като припомни, какъ прѣди 35 години на едно събрание на економисти и социолози въ Пале-Роялъ всички членове на събраниято били неопитно заняти съ повпканата на него заблѣжителна мома, която накара да говори тогава за неѣцѣлъ Парижъ, благодарение на нейнитѣ обширни знания, необикновенния умъ и особено на нейното съглашение за «Налозитѣ (L'impret. commedien social), което получи половина — на едно съ Прудонъ — премия, назначена отъ свѣта на водския Кантонъ, тъмко нѣколко недѣли слѣдъ като сжщия Прудонъ провъзгласи, че «жената може да бжде само куртизанка или стопанка. Левасеръ каза още нѣколко прочувствени и горѣщи думи за високитѣ нравствени качества на героинята на празника и отстѣпи думата на професора Летурно, президентъ на антропологическото общество за характеристика на Клемансъ Роайе, като учена г. Летурно прочете блѣстеща рѣчь за това, какво Дарвинъ у дарвинизмътъ сж обаяни на г-жа Роайе, която не само прѣведе происхождението на видоветъ; но и написа знаменито прѣдисловие. — «Страшното прѣдисловие», въ което учената млада, като се възползува отъ великия ученъ, отиде по-далечъ и съ неумолима логика допсказа всички заключения, на които, самъ Дарвинъ не се е рѣшавалъ и отъ които нѣколко още до сега се явяватъ прѣдметъ за изслѣдване въ науката.

Теорията на еволюцията бѣше по такъвъ начинъ блѣстеше въведение въ Франция отъ една жена слѣдъ като по-рано Ламаркъ ѣж само прѣдугади. Г. Летурно прѣпислява по-нататѣкъ работитѣ (и тѣхното значение въ науката) на авторката на «Миростроенпето» (La Constitution du Monde) и много други издадени и неиздадени работи, като посочи на края на нейната научна честность, на нейната беззавѣтна прѣданность на идеята, на рѣдкия примѣръ на ученъ човѣкъ, на когото сж чужди шарлатанизмътъ и мисълта за пари.

Рѣчта на Летурно, която посочи дѣйствителната роля въ науката и въ историята на г-жа Роайе, която наричатъ «Ренанъ съ рокля» и за която самъ Ренанъ каза, че тя е почти генпаленъ мжжъ» може да се счита най-интересно. Послѣ Летурно говориха още много

и сенаторъ Десмонтъ, който говори отъ името на всички ложы на великия Истокъ (Grand Orient de France) и нѣколко жени отъ името на разни дружества и корпорации. Но отъ всички рѣчи особено заблѣжителни бѣха рѣчта на г. Жуля Буа (Bois) отъ името на литературната младежъ за фактивнитѣ разногласия между литературата и науката, между науката и художественното творчество и между науката и мировата тайна; рѣчта и особено пламениото (по съдържание и по дикция) стихотворение въ честь на Клемансъ Роайе, най-послѣ на професора на тукашния медицински факултетъ, извѣстенъ физиологъ Лабора отъ името на приятелитѣ и врѣстницитѣ, които тогава подадохъ на виновницата на тържеството пзацио изработенъ медалионъ въ видъ на Щитъ, обиколень съ лаври и съ надписъ: «A Clémence Royer, ses admirateurs, le 10 Mai 1897.» Растроената, развълнувана бабичка поблагодари на всички приятели наедно и всѣкому отдѣлно псказа мисълта за противорѣчието между нейното отишелничество въ Нелли, гдѣто тя се е чувствувала съвършено забравена и това що ѝ се случило да иде на банкетъ; за неопрежданностьта на тоя празникъ, за който ѝ позволява да каже съ думитѣ на поета, че тя шествува сега въ своята лжезарна мечта» (Dans mon rêve étoilé).

Празникътъ се свършва. Прѣминаватъ въ залата, гдѣто лакеитѣ разпиватъ кафе. Раздѣлятъ се на групи и бѣсѣдватъ все за тая «Femme admirable». Азъ дохождамъ при сина на героинята на вечерята, сопейорень Капитанъ, който съ блѣстещи отъ съзпи очи ми посочва купъ телеграмми и адресъ отъ Белгия, Англия, Швейцария, Америка, Бразилия и т. н. съ една дума тържеството бѣ великолѣпно.

З. П. Консулова.

Разни.

Числото на женитѣ — работници. — Числото на женитѣ, които работятъ възгъ отъ всички разни занаяти и индустрии възлиза въ Франция въ 567,806 души. Въ Белгия — въ 882,219. Въ Германия — въ 4,259,193. Въ Англия — въ 5,083,493. Въ Италия — въ 5,979,927. Въ Швейцария — въ 471,212. Въ Австрия — въ 445,91 занимающи се само съ индустрията. За други занаяти нѣма статистика. Въ Русия — 25000000. Въ Соединенитѣ — Щати — въ 3,914,711. Въ тая държава женитѣ се занимаватъ повечето съ наукитѣ и художеството. Въ Япония — въ 16,516,745. Числото, въобще, на женитѣ — работници, въ държавитѣ, дѣто има статистики, възлиза въ 68.234,126, души. Числото пакъ на мъжестъ, които се занимаватъ съ сжщитѣ занаяти възлиза въ 85,790,866. Така щото разликата помежду числото на работницитѣ спечелящи съ пота си нисѣщия си хлѣбъ отъ женския полъ и онуй на мъжския полъ е нищожна. Като обаче привилегии и права иматъ мъжестъ, които женитѣ се лишаватъ отъ подобнитѣ добрини!

* Колосална женска работа. — Miss T. Braddon, най-производителната романистка въ Соединенитѣ

Щати, нискорѣ ще издаде шестдесетия си романъ. Тя до сега е написала сто и осемдесет тома; така щото съчиненията ѝ сж шестдесетъ, понеже всѣко съчинение има отъ по 3 тома.

*** Учена принцеса.** — Черногорската принцеса Елена е една списателка. Тя е обнародвала до сега много жество съчинения, които много се четжтъ въ Черногѣра. Напоследъкъ, Германскитъ вѣстници, по случай юдежа ѝ съ наследника на италианския прѣстолъ, сж публикували много литературни трудове на тая принцеса.

*** Новата прѣдсѣдателка на семинарията въ Sevres.** Вдовцата на знаменития Парижки дѣловодител Marion се е назначила директорка на най-висшата семинария въ Франция, като захванала така мѣстото на прѣдшницата директорка г-жа Fèvre.

Мисли и изрѣчения.

За истинско чувствителната и съ благороденъ умъ жена, любовта е жертвоприношение; тя е самопожертвование на всѣки часъ за тия, които тя обича: братя, роднини, сѣстру и дѣца; тя е нейното щастие, можжтъ да кажжъ: нейната жажда. Не искамъ да говоржъ за тѣзи блѣстещи, героически, прочути самопожертвования, които сж направили нѣкои жени знаменити въ историята на народитъ; азъ говоржъ сжщо и за всичкитъ малки непознати пожертвования, отъ които се сѣстои животътъ на едни любещи жени; жертвоприношение на нейното врѣме, на нейния вкусъ, на нейната личностъ; за всичко, което се върши въ тишината на дома ѝ, на училищата, на болницитъ, гдѣто жената, майката учителката, милосердната сестра, се посвещава цѣли за благоденствието на другитъ, за възпитанието имъ, за избавлението имъ отъ физическата и морална смъртъ.

M-lie Jylirà Albertoni

Почти всичкитъ жени прѣкарватъ живота си за да се казватъ много млади, за да се знажтъ до деня, въ който се мислжтъ много стари за да учжтъ.

M-me de Jouza.

«Хората отъ Бога измолватъ здравие; мнозинството, обаче, извършеа работи съвсѣмъ противни на здравieto.» Диогенъ философътъ.

* *

Конятъ, който е много наскиченъ съ всѣкакви нажити, не може да се счита благороденъ, но онзи може—да се счита, който природно е прѣвзходенъ — прѣкрасенъ; сжщо както не може да се счита важенъ человекъ онзи който припѣжава голъмо богатство, но

трѣбва да се счита за такъвъ онзи человекъ, който природно е надаренъ съ благородна душа и сѣрдце. Сократъ.

* *

Нѣкой си Атинянинъ попиталъ веднѣжъ Аристидъ, великия староврѣмененъ Атински мѣдрецъ и управителъ:

— Кое нѣщо се нарича справедливостъ?

— Справедливостъ е и се нарича това: да се не очига и иска чуждото, отговорилъ Аристидъ.

Книги и Списания,

получавани въ дирекцията ни.

Орало. Год. IV, брой 10 София 15-й Май 1897 год.

Свѣтлина (иллюстрация). Год. VII, книга V Май 1897 год.

Учитель Год. IV, книга IX, Май 1897 Пловдивъ.

Марки (Les Timbres — Poste) premier journal timbrologique Directeurs — propriétaire S. S. D. Solomkine, Kiew, Russie, Bouev — Condriavska, № 23. Année II, № 17, Kieu (Russie). 30 Avril 1897.

Вѣра и Разумъ, Год. III, кн. V — VI, Май и Юний 1897 г. Пловдивъ.

Сбирка отъ нѣсни. Година II, брой 18-й. Стѣкмилъ и издава Д. Казаковъ София.

Юридически прѣледжъ. Год. V, книж. X, 15-й Май 1897 год. Пловдивъ.

Младина, Год. VI, книжка IX и X, Май и Юний 1897 год. Казанлъкъ.

Foyer domestique X-e Année 5 Juin et 29 Mai 1897 Neuchâte (Suisse) № № 22.33.

Вздръжателъ Год. VI, брой, 5-й Пловдивъ Май 1897 год.

Характеристика на момичета за тия, които сж се посвѣтили на учителска или възпитателска дѣятелностъ и за ония, които се готвжтъ за такъва дѣятелностъ отъ К. Единица. Отъ второто руско издание прѣвели Щ. Сталийски и Д. Негенцовъ Пловдивъ цѣна 1 левъ. Първо издание.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско земеделѣческо-Промышленно Изложение въ Пловдивъ и съ бронзовъ — отъ Анверското изложение.

Прѣдпазвайте се отъ имитация. Истинскитъ сапунъ носи горната марка.

Годишенъ абонаментъ:

I за абон. въ Т.-П. станция — на списанието . . .	л. 3.—
— на списанието съ притурката . . .	« 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието . . .	« 4.—
— на списанието съ притурката . . .	« 7.—
за странство — на списанието . . .	« 5.—
— на списанието съ притурката . . .	« 9.—

Отговорникъ: А. Петровъ

Всичко, що се отнася до списанието или притурката испраща се съ адресъ: До Дирекцията на «Женския Свѣтъ» ул. Войнишна № 122 — Варна.

Писма неплатени не се приематъ,

Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и господи приематъ се.

Правото на записъ въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон

Печатница Л. Нитче — Варна.